

**PWYLLGOR YR ECONOMI, SEILWAITH A SGILIAU
TYSTIOLAETH YSGRIFENEDIG
SESIWN DYSTIOLAETH AR WEFRU CERBYDAU TRYDAN YNG NGHYMURU
DYDD MERCHER 15 MAI 2019**

Diben

Pwrpas y papur hwn yw ymateb i adroddiad Pwyllgor yr Economi, Seilwaith a Sgiliau: Seilwaith ar gyfer Gwefru Cerbydau Trydan

Ymateb

Rydym yn croesawu'r adroddiad drafft ac yn diolch i'r pwyllgor am ei waith.

Mae Ffyniant i Bawb: Cymru Carbon Isel¹ yn dangos ein hymrwymiad i drosglwyddo i economi carbon isel yn unol â gofyniad Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 i weld o leiaf 80% o ostyngiad o ran allyriadau nwyon tŷ gwyrdd yng Nghymru erbyn 2050. Mae'n disgrifio sut y mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu sicrhau bod Cymru yn trosglwyddo i deithio llesol a system trafndiaeth gyhoeddus carbon isel y gall pawb fanteisio arni ac sy'n cyfrannu at greu cymunedau cynaliadwy.

Mae'r cynllun yn cynnwys naw polisi a phedwar cynnig (i ddarparu syniadau i'w datblygu ymhellach) sy'n ymwneud â llwybr y sector trafndiaeth, gan gynnwys polisiau i gynyddu cyfran y cerbydau trydan a cherbydau allyriadau isel iawn a ddefnyddir, uchelgais mentrus am fysiau a thacsis/cerbydau preifat di-garbon erbyn 2028 a chynigion i ddatgarboneiddio fflyd y sector preifat yng Nghymru. Ar ben hynny, mae hefyd yn cynnwys cynnig ym Mhennod y Sector Cyhoeddus y bydd allyriadau pob car newydd a cherbyd nwyddau ysgafn yn fflyd y sector preifat yn isel iawn erbyn 2025.

Mae Polisi 51 yn nodi y bydd Llywodraeth Cymru yn cynllunio ar gyfer seilwaith gwefru cerbydau trydan ac yn buddsoddi ynddo. Byddwn yn gweithio gyda Llywodraeth y DU, awdurdodau lleol, y sector ynni a busnesau i gynllunio a chyflwyno seilwaith gwefru cerbydau trydan. Ni ddylai diffyg seilwaith gwefru fod yn rhwystr rhag defnyddio cerbydau trydan yng Nghymru.

Disgwylwn y bydd y byd busnes a diwydiant yn helpu i gyflwyno'r seilwaith gwefru. Fodd bynnag, mae'n hanfodol ein bod ninnau a Llywodraeth y DU yn ystyried y cyd-destun daearyddol ac economaidd gwahanol er mwyn sicrhau bod pawb yn gallu manteisio ar gerbydau trydan.

Mae strategaeth The Road to Zero² yn nodi sut y bydd Llywodraeth y DU yn cefnogi'r gwaith o osod seilwaith gwefru ledled y DU, drwy fentrau megis Cronfa Buddsoddi mewn Seilwaith Gwefru gwerth £400 miliwn. Byddwn yn gweithio i annog sefydliadau yng Nghymru i fanteisio ar grantiau gan Lywodraeth y DU megis y Cynllun Gwefru Cerbydau Trydan Gartref, y Cynllun Gwefru yn y Gweithle a'r Cynllun Mannau Gwefru Preswyl ar y Stryd sy'n cael eu cynnig gan y Swyddfa Cerbydau Allyriadau Isel (OLEV).

¹ <https://gweddill.gov.wales/docs/desh/publications/190321-prosperity-for-all-a-low-carbon-wales-cy.pdf>

² <https://www.gov.uk/government/publications/reducing-emissions-from-road-transport-road-to-zero-strategy>

**PWYLLGOR YR ECONOMI, SEILWAITH A SGILIAU
TYSTIOLAETH YSGRIFENEDIG
SESIWN DYSTIOLAETH AR WEFRU CERBYDAU TRYDAN YNG NGHYMURU
DYDD MERCHER 15 MAI 2019**

Y gofyniad am seilwaith gwefru yng Nghymru a sut y mae darparu'r seilwaith hwnnw

Roedd ychydig dros 4,000 o gerbydau batri trydan a hybrid plygio i mewn wedi'u cofrestru yng Nghymru ar ddiwedd Chwarter 4 2018³. Mae hyn yn gynydd o ryw 3,000 o gymharu â'r un cyfnod yn 2017. O'r 4,000 o gerbydau hynny, roedd 3,640 ohonynt yn geir, sef 0.23% o'r 1.56 miliwn o geir yng Nghymru. I gymharu, mae gan yr Alban 10,000 o geir trydan sy'n 0.34% o'r 2.9 miliwn o geir. Roedd 760 o gerbydau trydan ychwanegol wedi'u cofrestru yng Nghymru yn 2017 o gymharu â 2,435 yn yr Alban⁴.

Bydd sawl ffactor yn dylanwadu ar nifer y cerbydau trydan a ddefnyddir, ond mae sicrhau bod man gwefru cyfleus ar gael yn sicr yn un o'r ffactorau hynny. Mae costau tanwydd a chynnal a chadw cerbydau trydan eisoes yn is na cherbydau petrol a diesel, sy'n beth da i'r rheini sy'n prynu fflydoedd o gerbydau. Mae'n debygol y bydd modd prynu cerbydau trydan newydd am bron a bod yr un pris a cheir petrol a diesel yn ystod hanner cyntaf y 2020au, yn enwedig gyda chymorth mentrau'r Llywodraeth. Bydd hyn yn trawsnewid y farchnad ar gyfer cerbydau trydan, fel sydd eisoes wedi digwydd yn Norwy.

Fel y nodwyd yn Ffyniant i Bawb: Cymru Carbon Isel, byddwn yn nodi strategaeth ar gyfer seilwaith gwefru a fydd ar gael i'r cyhoedd i fodloni'r gofyniad y bydd 60% o'r ceir a'r faniau newydd a werthir erbyn 2030 yn gerbydau trydan.

Datblygu strategaeth ar gyfer seilwaith gwefru Cymru

Nod y strategaeth fydd gweld ym mha gyd-destun y bydd angen i Lywodraeth Cymru ymyrryd wrth ddarparu seilwaith gwefru cerbydau. Wrth ddatblygu strategaeth, bydd angen ymgynghori'n helaeth gydag awdurdodau lleol, y rheini sy'n ymwneud â darparu cyfleusterau gwefru a'r sector ynni.

Fel y cydnabuwyd yn adroddiad drafft y Pwyllgor, mae angen sicrhau bod cronfeydd cyhoeddus yn cael eu defnyddio pan fo tystiolaeth glir yn dangos bod y farchnad yn methu. Rydym wedi trafod gyda darparwyr gwefru a gwneud cyhoeddiadau diweddar yn y wasg sy'n arwydd bod y gwaith o ddarparu seilwaith gwefru yn fasnachol yn symud yn ei flaen. Ceir dadl bod y cam datblygu sy'n dibynnu'n helaeth ar gymhorthdal cyhoeddus bellach wedi dod i ben. Mae'r Alban wedi gweithredu'r cam hwn yn effeithiol drwy gyflwyno rhwydwaith ChargePlace Scotland. Dylid cyflwyno'r seilwaith yng nghyd-destun y datblygiadau hyn yn y dyfodol.

Mae cynllunio ar gyfer seilwaith gwefru yn gymhleth ac mae technoleg batri, sy'n dylanwadu ar ystod y cerbydau a'r gallu i wefru'n gyflymach yn datblygu'n gyflym. Mae ymddygiad a dewisiadau perchnogion cerbydau hefyd yn newid sy'n ffactorau

³ <https://www.gov.uk/government/statistical-data-sets/all-vehicles-veh01#ultra-low-emissions-vehicles>

⁴ <https://www.transport.gov.scot/publication/scottish-transport-statistics-no-37-2018-edition/sct01193326941-16/>

**PWYLLGOR YR ECONOMI, SEILWAITH A SGILIAU
TYSTIOLAETH YSGRIFENEDIG
SESIWN DYSTIOLAETH AR WEFRU CERBYDAU TRYDAN YNG NGHYMURU
DYDD MERCHER 15 MAI 2019**

anodd i'w rhagweld. Bydd y strategaeth yn edrych ar dechnoleg bosibl ar gyfer y dyfodol, rhaglenni ariannu, y cyflenwad o fuddsoddiadau gan y sector preifat a'r sector cyhoeddus, a bydd yn cymhwyso'r rhain i'r amrywiaeth o ofynion a senarios gwefru a ganlyn.

- Rhwydwaith gwefru wrth deithio

Rydym yn cytuno â chasgliad y Pwyllgor bod angen mwy o seilwaith gwefru ar gerbydau trydan yng Nghymru, yn enwedig manau gwefru cyflym oddi ar yr M4 a'r A55. Dyma ein blaenoriaeth gyntaf a byddwn yn defnyddio'r £2 filiwn a neilltuwyd fel rhan o gytundeb y gyllideb gyda Plaid Cymru i gyflwyno rhwydwaith gwefru cyflym. Er bod angen mynd i'r afael â'r pryder ynghylch cyrraedd pen y daith, rhagwelir mai dim ond pum neu chwe safle gwefru y bydd eu hangen. Mae'n debygol y byddant yn hybiau a fydd yn cynnig sawl gwefrydd a chyflymder gwefru amrywiol ar gyfer sawl math o gerbyd.

- Gwefru gartref

Y dull mwyaf cyfleus a chost effeithlon o wefrur yw sicrhau bod perchnogion cerbydau trydan yn gallu gwefru gartref. Mae gan 67% o anheddau yng Nghymru fannau parcio oddi ar y ffordd⁵ a gallent ddefnyddio'r dull hwn i wefrur dros nos. Mae darparu manau gwefru gartref yn cael ei gefnogi gan grantiau OLEV. Mae grant OLEV bellach yn ei gwneud yn orfodol i ddefnyddio gwefrydd clyfar sy'n gallu sicrhau cydbwysedd rhwng adegau pan fo'r galw am ynni ar ei uchaf ac ar ei isaf. Rydym yn cydnabod y potensial o wefrur gartref i godi ymwybyddiaeth ac i gynyddu'r defnydd o ynni adnewyddadwy.

- Gwefru yn y gweithle

Gallai gwefru yn y gweithle fod yn ddewis cyfleus i'r rheini nad ydynt yn gallu gwefru gartref. Byddwn yn hyrwyddo grant Cynllun Gwefru yn y Gweithle OLEV. Dylid hefyd edrych ar y posibilrwydd o ganiatáu i'r cyhoedd ddefnyddio'r cyfleusterau hyn pan nad ydynt yn cael eu defnyddio gan weithwyr fel ffrwd refeniw bosibl.

- Gwefru mewn cyrchfannau/manau parcio

Rydym yn cydnabod bod manau gwefru mewn meysydd parcio, amwynderau hamdden a siopa etc yn ddefnyddiol i'r rheini nad oes ganddynt gyfleusterau parcio oddi ar y ffordd gartref yn ogystal â'r rheini sydd am achub ar gyfle i wefrur eu batris ychydig yn fwy. Mae busnesau bellach yn gweld y potensial i ddenu cwsmeriaid drwy osod cyfleusterau gwefru wrth ymyl eu heiddo.

Mae Polisi Cynllunio Cymru yn cynnwys polisi i annog mwy o bobl i ddefnyddio cerbydau trydan. Mae'n ofynnol bod manau gwefru ar gael mewn isafswm o 10% o feysydd parcio nad ydynt yn rhai preswyl. Gan weithio gyda Trafnidiaeth Cymru, byddwn yn asesu'r potensial o wefrur mewn llawer o 250 o orsafoedd trenau Cymru.

---

⁵Arolwg Cyflwr Tai Cymru 2017-18, Llywodraeth Cymru

**PWYLLGOR YR ECONOMI, SEILWAITH A SGILIAU
TYSTIOLAETH YSGRIFENEDIG
SESIWN DYSTIOLAETH AR WEFRU CERBYDAU TRYDAN YNG NGHYMURU
DYDD MERCHER 15 MAI 2019**

Byddwn hefyd yn gweithio gydag awdurdodau lleol i weld pa safleoedd eraill yn y sector cyhoeddus y gallwn ddarparu manau gwefru. Bydd llawer ohonynt yn apelio i ddarparwyr manau gwefru.

Mae gan OLEV Gynllun Grant ar gyfer Manau Gwefru Preswyl ar y Stryd i helpu awdurdodau lleol i osod seilwaith ar gyfer gwefru cerbydau ar y stryd. Bu Caerdydd yn llwyddiannus o ran cael cyllid am gynllun o'r fath ac rydym yn gobeithio dysgu gwersi ohono.

- Gwefru bysiau, taccis a cherbydau hurio preifat

Byddwn yn asesu'r gofyniad am gyfleusterau gwefru cyflym i hwyluso'r broses o drosglwyddo i fflyd taccis/cerbydau hurio preifat glanach gan ddysgu o brofiadau o fannau eraill megis Llundain. Rydym hefyd yn edrych ar y posibilrwydd o leoli cyfleusterau gwefru sydd eu hangen ar fysiau yn yr un lle â chanolfannau gwefru at ddibenion eraill megis ceir preifat.

- Gwefru fflydoedd

Byddwn yn edrych ar gynghori fflydoedd ar y gofynion gwefru a chydgyssylltu arferion fel rhan o'n hymrwymiad i hyrwyddo'r broses o ddatgarboneiddio fflydoedd y sector cyhoeddus a'r sector preifat fel y nodwyd yn Ffyniant i Bawb: Cymru Carbon Isel.

Capasiti'r grid

Rydym yn cytuno a chasgliad y Pwyllgor bod yn rhaid i Lywodraeth Cymru weithio'n agos gyda'r Grid Cenedlaethol a Gweithredwyr Rhwydweithiau Rhanbarthol i sicrhau bod y grid yn gallu darparu ar gyfer gwefru cerbydau yng Nghymru.

Rydym yn gweithio gyda rhanddeiliaid ar strategaethau ynni lleol, a chyda gweithredwyr rhwydweithiau, Rhwydweithiau Ynni Scottish Power ac Western Power Distribution ar eu cynlluniau peilot arloesol. Mae CHARGE yn brosiect £8.5 miliwn gan Rwydweithiau Ynni Scottish Power a fydd yn gwella dealltwriaeth am ofynion y rhwydwaith i wefr cerbydau, gan ddefnyddio ardal SP Manweb fel astudiaeth achos i brofi sut y mae cyflwyno seilwaith gwefru.

Mae hefyd yn hanfodol bod ynni adnewyddadwy yn ateb y galw cynyddol am drydan yn y maes trafndiaeth er mwyn sicrhau canlyniadau o ran datgarboneiddio. Mae Llywodraeth Cymru yn awyddus i ddefnyddio cymaint â phosibl o ynni a gynhyrchir yn lleol i fodloni'r galw cynyddol am bŵer yng Nghymru.